

Najboljše črtice
literarnega natečaja Nedelje 2024

I Z B R A N A B E S E D A

FOTO LUISE MARIA RUHDORFER

B A R B A R A K O P A Č

Točnost ni vedno lepa čednost

B A R B A R A
K O P A Č

Točnost ni vedno lepa čednost

Čutiti je v današnjem svetu skorajda greh. Biti pristen ni zaželeno. Govoriti resnico, to je nekaj, nad čimer se družba zgraža. Nositi več deset mask je tisto, kamor se zatekamo, kar je družbeno sprejemljivo, četudi se navzven na veliko oglašuje pomen iskrenosti, pristnosti. Povsod se izpostavlja to, da svetu vendarle pokažemo, kdo smo, ko si odstranimo ličila. Vsaj navzven. Navznoter pa v resnici nihče ne goji želje, da bi svetu razkril svoj pravi obraz. Nenaličen, takšnega, s kakršnim se je rodil. Zakaj, ko pa lahko igramo toliko različnih vlog za toliko različnih občinstev?

Ko sem ga prvič uzrla, zame ni bil več kot zamegljena podoba, ki se je hitro izgubila med množico. Bil je nekdo, ki sem ga spoznala in že v naslednjem trenutku pozabila. Mlad, sramežljiv, to je v resnici vse, česar se spominim z najinega prvega srečanja.

Odhitela sem naprej, on pa je postal le bled spomin.

Ko sva se ponovno srečala, je bila izkušnja podobna. Pozdrav, prijeten nasmeh, kratek klepet. Konec. Vsak je odhitel po svoje.

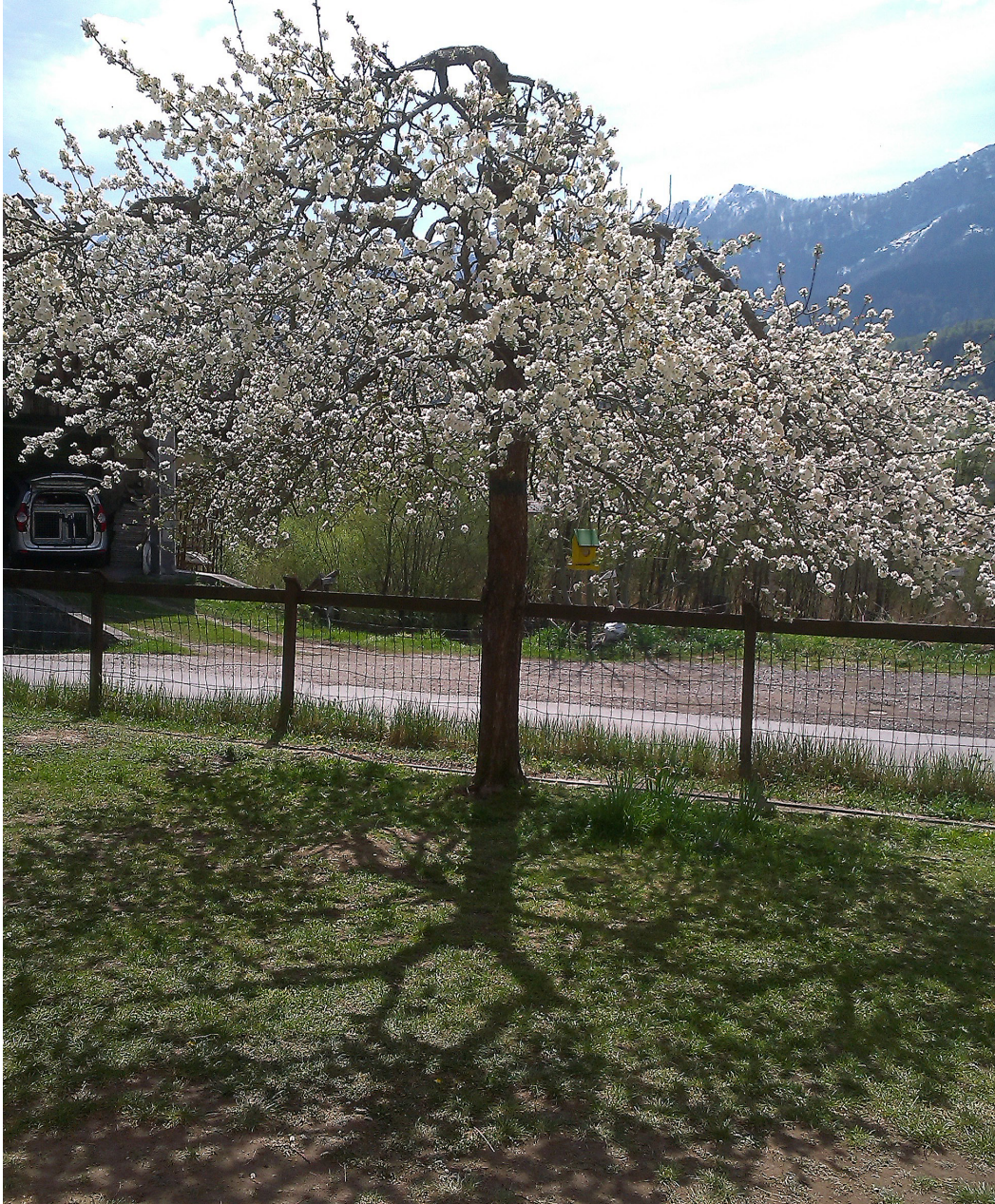
Minilo je nekaj dni, naposled so ga moje oči ponovno uzrle. Res je prijeten, kako tega nisem že prej opazila? Pa saj ni edini. Naše oči marsikdaj uzrejo kaj, kar nam polepša dan, najsi gre za osebo, žival, rastlinje, prijeten sončni žarek, nežno dežno kapljo. Nekaj trenutkov smo popolnoma očarani, potem pa nas vrtinec življenja že potegne drugam. In življenje teče dalje.

Vsakih nekaj dni sva se srečala, vsakokrat sem našla še nekaj novega, kar me je prijeto vznemirilo.

Njegov prijeten nasmeh, ki ni bil zgolj nasmeh – bil je kot sončni žarek, ki je v trenutku razsvetlil še tako temačen prostor.

Njegove prodorne sivozelene oči, ki so dejansko ponudile neoviran pogled v globino njegove čiste duše.

Njegova visoka postava, ki se je elegantno gibala po prostoru, zavedajoč se občudujočih pogledov, a pod pretvezo, da tega

v resnici ne opazi niti mu za omenjene poglede ni mar.

Njegov žametni glas, ki je z vsakim 'dobro jutro', 'živijo' ali 'se vidimo' ozaljšal prostor z edinstveno, nalezljivo, izrazito privlačno energijo.

Čustva so me zajela, preden sem se jih dodobra zavedala. Imel me je v pesti, četudi sem si obljubila, da tja nikdar več ne stopim. Na območje, kjer vlada ljubezen. Ne in ne. Preveč bolečine, preveč razočaranj, preveč skrbi, preveč nepotrebnega stresa. Zakaj bi si kadarkoli želela tega?

Obljubila sem si, da to pustim za seboj. Kar mi je vrsto let zelo dobro uspevalo. Bila sem previdna, nikomur nisem pustila blizu, vsaj ne toliko, da bi se moji zidovi lahko omajali.

Dokler ni prišel on, ki teh zidov ni le zamajal, temveč jih je v celoti zrušil, preden sem se sploh zavedala, kaj se je zgodilo.

Kako je to mogoče? Bila sem previdna, pozorna na vsak korak, na vsak gib. Kako sem lahko dopustila, da mi je segel tako globoko v dušo? Kako sem lahko dovolila, da se je dotaknil mojega srca?

A lahko sem se še tako obremenjevala in obžalovala, da tistega usodnega dne, ko sva se spoznala, nisem par minut zamudila, pa to ni spremenilo preteklosti. Ta moja presnetna točnost. Na vsak dogodek, na vsak sestanek ali srečanje moram priti predčasno. Kot da bo nekaj minut zamude zrušilo svet. Ne, seveda ne. Moj svet je zrušilo upoštevanje dogovorjenega časa.

Ko sem trčila vanj. Skorajda dobesedno. Ko bi bila nekaj minut zamudila, bi se tistega dne ne srečala. Da, mogoče bi se kdaj pozneje, a kdove, če bi se zgodba enako zapletla. Zdaj je tako vseeno. Preteklosti ne morem spremeniti. Lahko se le soočim s posledicami.

Marsikdo najbrž misli, češ, poglej se, kako se pritožuješ, zaljubila si se, kaj ni to krasno? Kaj ni lepšega občutka, ko se zunaj prebujata pomlad, v tebi pa se prebujata srce, ki se počasi, a vztrajno polni z najlepšim mogočim občutkom?

Ne, žal moram tej predpostavki oporekati. Ne, zame tovrstna izkušnja, žal, nikdar ni prijetna. Ne želim si ljubezni, ne iščem je niti ne hrepenim po njej. Zakaj? Ker se vedno opečem, vedno sem le jaz tista, ki trpi in potem pobira koščke mnogo prevečkrat zdrobljenega srca. Druga oseba se preprosto obrne in zapusti prizorišče zločina, sama pa nebogljenogledujem levo in desno, v upanju, da me vendarle nekaj ali nekdo odreši teh boli.

Vedno razvijem čustva do nekoga, ki mi tega ne želi vračati. Pa verjemite, da ne po lastni želji. Ko bi lahko izbirala oziroma ko bi imela vpliv, bi čustev sploh nikdar ne razvila. Živela bi v miru, opravljala delo, v katerem uživam, se osebno razvijala in krepila, rasla, obdana z ljudmi, ki jim dejansko kaj pomenim, oni pa seveda meni.

Ne bi se zaljubljala v moške, za katere že vnaprej vem, da mi tega ne bodo zmožni vračati. Ali pa nasploh v moške, čustev

mi tako nihče nikdar ne vrne.

Pa se je zgodba ponovila. Tokrat sem se odločila, da bom vsaj tiho. Da bom čustva potlačila, ni potrebe, da se jih obeša na veliki zvon. Prej ko slej bodo minila, življenje pa bo lepo steklo dalje.

A kaj, ko je imela Usoda drugačne načrte. Morda je vmes posegla Božja roka, ne vem, nedvomno pa je delovala sila, mnogo večja in silnejša od mene, da se je razpletlo, kot se je.

Videvala sva se, najin odnos je ostal pri kratkih pozdravih in izmenjavi nekaj besed, nato sva krenila vsak svojo pot. On nasmejan in brezskrben, jaz s težo v srcu, zavedajoč se, da se čustva do njega le krepijo in da jih je vsak dan težje zadrževati.

Moram mu povedati. Ne maram pretvarjanja, ne maram igrice, ne prenesem misli na to, da pred nekom nekaj skrivam, sploh ko čutim, da moram to spraviti na plano. Ne maram laži.

Očitno se nikdar ne bom naučila. Uporabila sem stare vzorce in mu priznala. Izlila sem mu srce. Globoko, pristno, a vendar nežno in nedolžno, da bi ga ne spravila v neugoden položaj.

Pa je bilo zanj preveč. Kaj drugega sem pa pričakovala? Vedela sem, da se bo tako izšlo. Četudi se vedno trudim, da sem kar sedata taktna, pozabljam, da niso vsi takšni kot jaz. Sama namreč vedno vzamem v zakup občutja in čustva svojega sogovornika, razmišljam, kako bi se ta oseba počutila, ko bi bila na mojem mestu, kako bi se bilo najbolje odzvati, da se stvari ne zapletejo preveč.

Pozabljam, da večina razmišlja drugače. Večina razmišlja kot uvodoma pojasnjeno – v teoriji prisegajo na iskrenost, v praksi veliko raje sprejmejo eno od ponujenih mask. Pristnost je namreč pretežka, preveliko breme, saj za seboj potegne zrel odziv, tega pa marsikdo - v zahtevnih položajih ali nasploh - ne premore.

Bilo je preveč in se je umaknil. Najlažja pot, kajne?

Toliko tovrstnih izkušenj, toliko zavrnitev. Pa me je še vedno bolelo. Tako presneto me je bolelo, da sem bila še sama presenečena. Ni prva neuslišana ljubezen, je le še ena izmed mnogih. Doživljala sem namreč le te. Uslišane ljubezni še nisem izkusila. Človek se po toliko letih vendarle utrdi. In sem tudi se.

Zato me je ta bolečina tako presenetila. Ko sem v njegovih očeh uzrla odpor, se je moje srce zlomilo. Razletelo se je na tisoče koščkov in ne verjamem, da se bo kdaj zmožno sestaviti nazaj.

Kako lahko nekaj tako lepih in pristnih besed, izrečenih z najboljšimi nameni in iz srca, povzroči tolikšen gnev in takšno nevzdržno bolečino?

Le zato, ker sem bila iskrena. Ker nisem želela nositi maske. Ker nisem želela pristati na merila, ki nam jih družba vsiljuje, po katerih naj bi se zgledovali, da bi ja preveč ne izstopali.

On je bil žrtev. Bilo mu je neprijetno, trpel je, ubožec, ker sem si jaz drznila biti

pristna.

V tem svetu je to popolnoma nesprejemljivo.

Bodimo lažni, pretvarjajmo se, bodimo, kar svet želi, da smo. Le zato, da pripadamo množici. Da si ne utiramo lastne poti. Da nismo drugačni.

Živimo v svetu, ki drugačnost zatira, se je sramuje in je ne podpira.

Živimo v svetu, kjer je resnica kaznovana.

Živimo v svetu, ki posamezniku ne dopušča, da se razgali.

Presneto, ko bi bila tedaj prišla le nekaj minut pozneje. Ko bi ne bila vedno tako presneto zgodnja. A so me učili, da je točnost lepa čednost, da je boljše, da ti malo počakaš, kot da drugi čakajo tebe.

Iz te moje presnete doslednosti se je tudi rodil pričujoči izziv.

Ko bi ga ne bilo, bi bilo moje življenje lažje. Pa v resnici ne iščem lažje poti, z ovirami načeloma nimam težav. Razen z omenjeno. Ta je drugačna.

Ko bi ga ne srečala, bi bilo moje življenje boljše. Pa verjamem, da je vsak izziv odskočna deska za nov cilj. Razen morda izpostavljenega. Ta je drugačen.

Ko bi ga ne spoznala, bi bilo moje življenje lepše. A od nekaj cenim tudi tiste manj prijetne trenutke, saj so potem prijetnejši še toliko več vredni. Razen prikazanega. Ta je drugačen.

Hkrati pa vem, da ko bi ga tistega dne prvič ne uzrla, bi se tudi ne naučila nečesa novega.

Ne bi vendarle doumela, da svet še ni pripravljen na osebo, ki čuti tako močno kot jaz. Da svet preprosto še ni dovolj odprt za nekoga, ki nosi srce na rokavu. Da svet še ni dovolj razvit zame, ki vedno preveč čutim, vedno mi je preveč mar, vedno dam vsakomur preveč sebe.

Zato pa tudi sem vsem in za vse preveč.

Ko bi svetu ponudila manj, bi me lažje in hitreje sprejel.

Ko bi pridno odigrala svojo vlogo, ki mi je bila dodeljena, bi se lahko zlila z družbo.

Naposled, ko bi znala upravljati z ljudmi, bi lahko v življenju dosegla vse, česar si želim.

A kaj, ko sem bila vzgojena v poštenem okolju, kjer se dobro poplača, slabo pa kaznuje, pozneje pa sem vstopila v svet, kjer se slabo poplača, dobro pa kaznuje. Vrednote, ki so mi jih privzgojili starši, pa s tem novim svetom niso sovpadale. Jaz nisem sovpadala.

Spet se vprašujem, kako bi se razpletlo, ko bi bila prvič v življenju tedaj nekaj minut zamudila. Morda bi na moje mesto stopilo drugo dekle. Morda dekle, ki uživa v igrinah. Morda bi ji, ko bi bila tedaj zamudila, uresničila sanje, sebi pa prihranila toliko srčnih ran.

A kaj, ko preteklost lahko le pozabimo, ne moremo pa je spremeniti.

Naslednjič nedvomno zamudim. Vsaj nekaj minut. Za vsak slučaj.

FOTO MAJDA OLIP

O AVTORICI

Barbara Kopač je diplomirala na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani (UL) na smeri Mednarodni odnosi in magistrirala na smeri Diplomacija. Za svoje magistrsko delo je prejela tudi nagrado Združenih narodov. Nadaljevala je z dodiplomskim študijem na Filozofski fakulteti v Ljubljani (UL), kjer se je odločila za dvodiplomski študij Slovenistike in Kultur Vzhodne Azije. Trenutno na omenjeni fakulteti zaključuje interdisciplinarni doktorski študij Humanistike in družboslovja na smeri Slovenistika, kjer se ukvarja s političnim govorom v slovenskem in ruskem jeziku.

Usvojeno znanje je že med študijem izpopolnjevala tudi v tujini, med drugim na univerzi v Uppsali na Švedskem, na univerzi v Tsukubi na Japonskem ter na Univerzi na Dunaju, s čimer je okrepila tudi svoje raziskovalne veščine.

Od nekdaj so jo zanimali jeziki, tako materinščina kot tuji, v katerih se je imela prav tako priložnost kaliti, tako doma kot v tujini. Ključen del njene življenja pa je tudi kultura, in to v različnih preoblikah. Življenje med knjižnimi policami ji je bilo skorajda položeno v zibko, knjižnice je rada obiskovala kot navdušena bralka, učenka, dijakinja, študentka, raziskovalka, pozneje pa tudi kot zaposlena v enem od tovrstnih hramov kulture. Pravi, da v knjigah še danes vselej najde uteho, med platnicami knjige se počuti domače, saj ji ponujajo tako užitek in sprostitve kot tudi vseživljenjsko učenje.

Je tudi literarna ustvarjalka, piše pesmi ter kratke zgodbe, tuje pa ji niso niti druge oblike literarnih, znanstvenih ali publicističnih del. Skozi omenjene zapise lahko izrazi sebe in svoja načela, poda svoje mnenje, izrazi hrepenenje, hkrati pa morda komu vlije tudi zadosi hrabrosti, da tudi ta oseba pozneje morebiti poseže po omenjeni obliki izražanja.

Vrednote, ki jo v življenju vodijo, so družina, zvestoba, spoštovanje in iskrenost. Meni, da jo prav ta načela krepijo, da zaradi slednjih lahko raste in se razvija ter nasploh postaja boljša oseba. »Lahko mi vzamejo vse, vrednot, ki so zasidrane v mojem srcu, pa mi nihče ne more odtujiti. Tako lahko vedno – kjerkoli, kadarkoli – začnem znova. In to je tisto, kar največ šteje,« pravi Barbara.